

In bel regal cun absurditads dal mintgadi

Sa chapescha che *Il malur da la fuorcla*, la versiun rumantscha (scursanida) dal famus *Totemügerli* na dastga betg mancar en in cudesch rumantsch da Franz Hohler, che sa sez er in pau rumantsch. Quel *malur* – accumpagnà dad in'intervista cun Franz Hohler – furma il preludi dal cudeschin *Fümader passiv / Passivraucher*. I suonda anc ina part cun poesias originalas rumantschas, translataas da Franz Hohler en dialect svizzer e raquints da Hohler translataas en rumantsch. Il cudeschin è opticamain variant: cun paginas coloradas, varià cun las trais parts numnadas, cundi cun commentaris da Hohler pertutgant sia relaziun cun las linguas, ed era variant cun tut las translaziuns. Quellas èn da differentas qualitads e creativtads, era damai che il rumantsch grischun n'era per part er anc betg normà dal tut. Persuenter cun creaziuns da Flurin Spescha sco 'parcadadi' e 'cumpressofort'.

Poesias en dialect tudestg svizzer èn, sco bler auter, rauba da gust. Ina poesia da Jessica Zuan per schwizertütsch na tuna, a l'emprima lectura, forsà betg uschè melanconica e bufatga – gea para bunamain luschtiga. Per la paja scuvieran ins en ils raquints la vaira essenza da Franz Hohler: l'umur e l'amur profunda per l'uman e sias pitschnas mendas. Pex. en ils raquints davart la relaziun cun la religiun ed il persunal da quella, u er en las scenas cun ils conumans snervonts, scenas dal mintgadi che cupitgan magari en l'absurd. Deplorablamain mancan ils texts pli „serius“, che tutgan il pom per far cular las larmas (sco p.ex. *Istorgia*). Però probablamain n'è quai betg la culpa da las redacturas da questa cumpilaziun, Anita Capaul e Bettina Vital, mabain è simplamain dad attribuir al fatg che tals texts n'èn betg vegnids translataas uschè savens sco quels alleghers.

Fümader passiv / Passivraucher è in cudesch pitschen, ma prezius, ed era grazia a sia cumparsa graficamain attractiva è el en mintga cas sco fatg per in pitschen regal. Franz Hohler è in garant, betg mo per leger passiv.

Franz Hohler: *Fümader passiv / Passivraucher*. Ord Chadaina 7, Chasa Editura Rumantscha, Cuir 2021. 100 paginas

∞